

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ

Кафедра екології, збалансованого природокористування та захисту довкілля

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗБАЛАНСОВАНЕ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

освітньо-професійна програма

Екологія

спеціальність

101 Екологія

галузь знань

10 Природничі науки

освітній ступінь

Бакалавр

Розробник: **Оксана ДИЧЕНКО**, доцент кафедри екології, збалансованого природокористування та захисту довкілля, кандидат сільськогосподарських наук

Гарант: **Павло ПИСАРЕНКО** д.с.-г.н. професор кафедри екології, збалансованого природокористування та захисту довкілля, кандидат сільськогосподарських наук

Полтава 2020 р.

Назва навчальної дисципліни	Збалансоване природокористування
Назва структурного підрозділу	Кафедра екології, збалансованого природокористування та захисту довкілля
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Спеціальність	101 Екологія
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	дисципліни, які передують її вивченню відповідно до структурно-логічної схеми освітньо-наукової програми: «Моделювання і прогнозування стану довкілля», «Моніторинг довкілля», «Охорона та раціональне використання природних ресурсів», «Заповідна справа».
Контактні дані розробників, залучених до викладання	<i>Викладач:</i> Диченко О.Ю., доцент кафедри екології, збалансованого природокористування та захисту довкілля кандидат сільськогосподарських наук <i>Контакти:</i> ауд. 43 (навчальний корпус №1) <i>e-mail:</i> ksenijadichenko84@ukr.net, сторінка викладача https://www.pdaa.edu.ua/people/dychenko-oksana-yuriyivna

Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: формування у майбутніх фахівців теоретичних знань, умінь та практичних навичок у галузі організації і контролю за використання природних ресурсів і компонентів довкілля (корисних копалин, поверхневих і підземних вод, вод морів та океанів, атмосферного повітря, ґрунтів тощо), оцінки рівнів шкідливого впливу на них антропогенних навантажень, розробки науково обґрунтованих рекомендацій щодо проведення природоохоронних і природо відновлювальних заходів.

Основні завдання навчальної дисципліни: вивчення сутності та основних понять і принципів збалансованого природокористування; поняття про природні ресурси, особливості і еколого-економічну доцільність їх використання у господарській діяльності; закономірності, що відбуваються в еколого- економічних системах природного та виробничого характеру; імперативи розвитку суспільства у контексті біосферної парадигми розвитку суспільства; сучасні підходи та новітні методи екологічно безпечного економічно мотивованого функціонування регіональних систем, особливості їх просторової організації; особливості прийняття управлінських рішень у системі збалансованого природокористування.

Компетентності	Програмні результати навчання
<p><i>Загальні:</i> 1. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.</p> <p><i>Фахові:</i> 1. Знання та розуміння теоретичних основ екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування. 2. Здатність до опанування міжнародного та вітчизняного досвіду вирішення регіональних та транскордонних екологічних проблем.</p>	<p>ПРН 2. Розуміти основні екологічні закони, правила та принципи охорони довкілля та природокористування.</p> <p>ПРН 7. Розв'язувати проблеми у сфері захисту навколишнього середовища із застосуванням загальноприйнятих та/або стандартних підходів та міжнародного і вітчизняного досвіду.</p> <p>ПРН 17. Усвідомлювати відповідальність за ефективність та наслідки реалізації комплексних природоохоронних заходів;</p> <p>ПРН 26. Уміти приймати організаційні, природоохоронні та інші рішення, які забезпечують екологічно безпечне функціонування агроєкосистем.</p>

Програма навчальної дисципліни

Тема 1 Природокористування в системі форм взаємодії суспільства і навколишнього середовища.

Тема 2. Види та класифікація природних ресурсів.

Тема 3. Природно-ресурсний цикл.

Тема 4. Підходи до оцінки змін стану середовища.

Тема 5. Теоретичні основи збалансованого природокористування.

Тема 6. Ресурсно-екологічна безпека та її вплив на соціально-економічний розвиток регіону.

Тема 7. Принципи та фактори збалансованого використання природних ресурсів.

Тема 8 Поняття екологічних ризиків та загроз в системі природокористування. Оцінка екологічних ризиків.

Тема 9 Матеріально-енергетичні баланси природно-ресурсної бази регіону.

Тема 10 Охорона і відновлення повітряного, водного і ґрунтового середовищ.

Тема 11: Інструментарій управління якістю навколишнього природного середовища.

Тема 12 Екологоекономічні проблеми використання мінерально-сировинних ресурсів. Знешкодження, утилізація та видалення відходів.

Тема 13 Сучасні перспективні природозахисні технології та обладнання.

Трудовіткість

Загальна кількість годин 180 год. Кількість кредитів 6,0.

Форма семестрового контролю Іспит.

Структура курсу

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	усього	денна форма		
		у тому числі		
л	п	с.р		
Тема 1. Природокористування в системі форм взаємодії суспільства і навколишнього середовища.	14	2	4	8
Тема 2. Види та класифікація природних ресурсів	10	2	-	8
Тема 3. Природно-ресурсний цикл	14	2	4	8
Тема 4. Підходи до оцінки змін стану середовища.	10	2	-	8
Тема 5. Теоретичні основи збалансованого природокористування.	16	2	4	10
Тема 6. Ресурсно-екологічна безпека та її вплив на соціально-економічний розвиток регіону.	16	4	4	8
Тема 7. Принципи та фактори збалансованого використання природних ресурсів.	10	2	-	8
Тема 8. Поняття екологічних ризиків та загроз в системі природокористування. Оцінка екологічних ризиків.	18	2	4	12
Тема 9. Матеріально-енергетичні баланси природно-ресурсної бази регіону.	14	2	4	8
Тема 10. Охорона і відновлення повітряного, водного і ґрунтового середовищ.	20	4	4	12
Тема 11. Інструментарій управління якістю навколишнього природного середовища	10	2	-	8
Тема 12. Екологоекономічні проблеми використання мінерально-сировинних ресурсів. Знешкодження, утилізація та видалення відходів.	16	4	-	12
Тема 13. Сучасні перспективні природозахисні технології та обладнання.	12	2	-	10
Усього годин	180	32	28	120
Екзамен	27	-	-	

Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форма оцінювання							
	Виконання вправ на практичних заняттях		Виконання завдань на самостійну роботу		Виконання контрольної роботи		Іспит	
	Мінім. кількість балів	Максим. кількість балів	Мінім. кількість балів	Максим. кількість балів	Мінім. кількість балів	Максим. кількість балів	Мінім. кількість балів	Максим. кількість балів
ПРП 2	4	10	4	5	4	5	3	5
ПРП 7	4	10	4	5	4	5	3	5
ПРП 17	4	10	4	5	4	5	3	5
ПРП 26	4	10	4	5	4	5	3	5

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Види навчальної роботи студентів			Разом по темі
	виконання вправ на практичних заняттях	виконання завдання самостійної роботи	екзамен	
Тема 1. Природокористування в системі форм взаємодії суспільства і навколишнього середовища.	-	4	-	4
Тема 2. Види та класифікація природних ресурсів	8	6	-	14
Тема 3. Природно-ресурсний цикл	16	6	-	22
Тема 4. Підходи до оцінки змін стану середовища.	8	4	-	12
Тема 5. Теоретичні основи збалансованого природокористування.	8	4	-	12
Тема 6. Ресурсно-екологічна безпека та її вплив на соціально-економічний розвиток регіону.	4	6	-	10
Тема 7. Принципи та фактори збалансованого використання природних ресурсів.	4	2	-	6
Тема 8. Поняття екологічних ризиків та загроз в системі природокористування. Оцінка екологічних ризиків.				
Тема 9. Матеріально-енергетичні баланси природно-ресурсної бази регіону.				
Тема 10. Охорона і відновлення повітряного, водного і ґрунтового середовищ.				
Тема 11. Інструментарій управління якістю навколишнього природного середовища				
Тема 12. Екологоекономічні проблеми використання мінерально-сировинних ресурсів. Знешкодження, утилізація та видалення відходів.				
Тема 13. Сучасні перспективні природозахисні технології та обладнання.				
Екзамен	-	-	20	20
Разом	48	32	20	100

Критерії оцінювання виконання практичних завдань

4	Відмінне виконання практичної частини роботи та вільне знання теоретичної частини практичної роботи.
3	Достатнє виконання практичної частини роботи з невеликою кількістю неточностей, та знання теоретичної частини практичної роботи.
2	В цілому правильна робота з незначною кількістю помилок та поверхневе знання теоретичної частини практичної роботи
1	Виконання практичної частини роботи задовольняє мінімальним критеріям, відсутні відповіді на питання теоретичної частини практичної роботи.

Критерії оцінювання виконання самостійної роботи

2	Здобувачем надана повна відповідь на завдання (не менше 90% потрібної інформації) у письмовій формі.
1	Здобувачем надана коротка відповідь на завдання із суттєвими помилками (менше 30% потрібної інформації) у письмовій формі

Шкала та критерії оцінювання екзамену

Теоретичне питання № 1	0-3	Механічне відтворення матеріалу зі значними помилками, відповідь містить стилістичні та граматичні помилки
	3-4	Свідоме і повне відтворення матеріалу з незначними помилками, дещо порушена логічність, виклад матеріалу достатньо обґрунтований, відповідь правильна.
	5	Виклад матеріалу обґрунтований, знання матеріалу глибокі, присутня особиста думка і критичний аналіз, відповідь вірна.
Теоретичне питання № 2	0-3	Механічне відтворення матеріалу зі значними помилками, відповідь містить стилістичні та граматичні помилки
	3-4	Свідоме і повне відтворення матеріалу з незначними помилками, дещо порушена логічність, виклад матеріалу достатньо обґрунтований, відповідь правильна.
	5	Виклад матеріалу обґрунтований, знання матеріалу глибокі, присутня особиста думка і критичний аналіз, відповідь вірна.
Теоретичне питання № 3	0-3	Несвідоме, механічне відтворення теоретичного матеріалу, присутні значні помилки, використання невірної методики розрахунків, наявність арифметичних помилок
	4-7	Свідоме і повне відтворення матеріалу з незначними помилками, дещо порушена логічність, виклад матеріалу достатньо обґрунтований, відповідь правильна
	8-10	Виклад матеріалу обґрунтований, знання матеріалу глибокі, присутня особиста думка і критичний аналіз, відповідь вірна.
Всього (максимальна)	20	

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно
0-34	F	

Політика оцінювання

1. Академічна доброчесність: Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавської державної аграрної академії. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни: Робоча навчальна програма.